Prof. Surzycki Smoleńsk 13

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

№ Wilno, dnia 31 stycznia 1927 roku. 58.

Treść numeru:

-----------ooo § ooo--------------

I.ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

"L i e t u v a" o m o w i e Z a l e s k i e g o .-

"Lietuva" Nr.10 z 14/I.r.b. Artykuł p.t.:"Spekulacje p.Zaleskiego".- Streszczenie:

Ostatnio polski minister spraw zagranicznych p.Zaleski wygłosił - jak wiadomo - mowę polityczną,poruszając między innemi obszerniej stosunek Polski do Litwy.Wielomówność polityków polskich na temat "pokojowości" Polski jest rzeczą całkiem zrozumiałą , ze względu na opinję Europy,uważającą Polskę za główną przeszkodę do stabilizacji powszechnego pokoju.Zwrot ziem zagrabionych przez Polskę staje się - w dobie obecnej - jednem z aktualnych zagadnień.Rewizja granic polskich jest nieunikniona.W obliczu tego politycy polscy puszczają się na wątpliwej wartości spekulacje.Za próbkę tych ostatnich uważać należy mowę p.ministra Zaleskiego.Polsce chodzi głównie o korytarz gdański.Dopóki Nadrenja znajdowała się w rękach okupacyjnej armji aljantów,dopóty niebezpieczeństwo utraty przez Polskę jej "kresów zachodnich" było względnie niewielkie.Obecnie jednak po Locarno i Thoiry - sytuacja gruntownie się zmieniła.Mówi się coraz głośniej o sojuszu franko-niemieckim.Sojusz zaś taki - o ile by się stał rzeczywistością - wymagałby bezwarunkowo rewizji wschodnich granic Niemiec.-

Polska utrudniając z jednej strony zbliżenie franko-niemieckie - bada z drugiej strony grunt kombinacji następującej:wzamian za zrzeczenie się korytarza gdańskiego,Polska otrzymuje dostęp do morza od strony Kłajpedy,a więc stwarza się "korytarz litewski" co w konsekwencji prowadziłoby do zwykłej aneksji Litwy drogą wznowienia "historycznej unji".Taką jest kombinacja polityków polskich,którzy narazie kontentują się puszczaniem baloników próbnych,wymieniając nawet od czasu do czasu wyraźnie pewne zagraniczne sfery,przychylające się do tych projektów.Wprawdzie oficjalne organy zagraniczne dementują dotychczas insynuowane im przez polityków polskich plany...Wprawdzie rzeczywistość,przynajmniej dotychczas - zadaje kłam twierdzeniom polskim,jednak... ma to narazie znaczenie podrzędne.Głównym momentem we wszystkich tych pogłoskach i projektach jest chęć Polski uniknięcia rewizji granic.W tym celu politycy warszawscy starają się jeszcze bardziej skomplikować sytuację.-

Wszelako próżne są wysiłki polskie.Ani Wilno, ani Kłajpeda nie może być przedmiotem targów,gdyż pierwsze nie jest miastem polskiem, zaś druga - miastem niemieckiem .Polska Litwie zmuszoną będzie Wilno zwrócić,niezależnie od utraty czy też utrzymania korytarza gdańskiego.Konflikt terytorjalny polsko-niemiecki nie ma nic wspólnego z konfliktem polsko-litewskim.-

"Lietuva" N.14 z 19/I.r.b. Artykuł p.t. "Absurdalne plany."

Streszczenie:

W swych dwóch ostatnich mowach polski minister spraw zagranicznych wytoczył na forum publiczne plan,który widocznie przez dłuższy czas był rozważany za kulisami dyplomatycznemi i który przewiduje ugodę Polski z Niemcami przez zwrot korytarza gdańskiego,wzamian za co Polska miałaby uzyskać unję z Litwą i wyjście do morza przez Kłajpedę.

Ten plan absurdalny jeszcze przed poruszeniem go w mowie politycznej p.Zaleskiego,był objektem rozważań w prasie polskiej i zagranicznej.Tak więc "Dziennik Warszawski" ogłosił plan posła socjalistycznego Diamanda,który radzi w ten sposób rozstrzygnąć problemat Wschodu Europy:1/Uznanie granic Polski; 2/Litwa odzyskuje Wilno jako sferę autonomiczną,winna jednak zawrzeć unję z Polską; 3/Polska uzyskuje unję z Litwą oraz przyznanie granic ze strony Niemiec.Analogiczny plan przedstawił w prasie austrjackiej książe Calerghi,założyciel związku Paneuropy.Podobnej treści plany są od czasu do czasu rozważane

również w prasie niemieckiej."Times" podaje, że niedawno przyjeżdżał do Warszawy poseł centrum niemieckiego, który w tej sprawie prowadził rozmowy z polskimi politykami. Niektórzy zaś członkowie polskiego gabinetu ministrów, zwłaszcza pochodzący z Wileńszczyzny, jak Meysztowicz, Niezabytowski, Staniewicz, aktywnie pogląd ten popierają w gabinecie ministrów i podobno nawet przygotowali nową mapę Polski, na której Polska jest przedstawiona bez korytarza gdańskiego, lecz połączona unją z Litwą. Temu planowi Meysztowicza i jego przyjaciół nie był - jak donosi "Echo Warszawskie" - przeciwny również sam minister spraw zagranicznych p.Zaleski, w związku z czem mówiono nawet o dymisji tego ostatniego. Jeżeli wszystkie te podane w prasie informacje są mniej lub więcej prawdziwe, możnaby dojść do wniosku, że istotnie niektóre polskie sfery polityczne rozważały podobny plan, nietylko między sobą, lecz, że doszło również do wymiany zdań z odnośnemi sferami politycznemi niemieckiemi.-

Plan ten jest tak absurdalny, że wrazie gdyby doszedł do skutku - nie wyda oczekiwanych owoców, jasne to jest chociażby z poniższego rozumowania:

Zwrot Gdańska Niemcom bynajmniej nie zmniejszy ich parcia na Wschód, gdyż pretekstu nigdy nie zabraknie, a może nim być np: Śląsk Górny, prócz tego zaś, dopóki w mocy jest traktat polityczny pomiędzy Berlinem a Moskwą, trudno jest mówić o łatwem przyznaniu wschodnich granic Polski przez Niemcy.-

Unja polsko-litewska jest więcej niż politycznym romantyzmem i nie posiada żadnej konkretnej podstawy. Jest rzeczą bardzo wątpliwą, czy unja taka przyniesie Polsce jaką korzyść, albowiem w obecnych warunkach niema potrzeby przyrównywać do przeżytych okresów historycznych. A najważniejsze jest to, że naród litewski, poniósłszy tyle ofiar dla wywalczenia swej wolności nigdy się nie zgodzi na wyrzeczenie się jej i zamianę na podporządkowanie się Polsce pod pokrywką świecidełka - unji. Stosunki swe z Polską Litwa chce oprzeć na dobrem sąsiedzkiem współżyciu obu narodów, w czem dotychczas niestety staje na przeszkodzie agresywność Polaków.

Sam fakt unji polsko-litewskiej, dokonany na drodze przymusu byłby wprost zgubny dla obu państw, dawałby bowiem innym możność wykorzystywania litewsko-polskiego antagonizmu w skali jeszcze większej, niż to ma miejsce dziś w związku z konfliktem wileńskim. W obecnych warunkach unja nie może być uważana jako forma stabilizacji stosunków na Wschodzie Europy, ponieważ wywołałaby dużo większe od dziś istniejących, komplikacje. Powinni to zrozumieć nietylko Polacy, lecz również wszyscy ci, kogo poważnie obchodzi trwałość pokoju Europy.-

Pozatem plan ten jest charakterystyczny ze względu na swój cynizm. Trzeba bowiem sobie zdać sprawę, że to państwa należące do Ligi Narodów i zasiadające w Radzie knują takie plany podboju i to w odniesieniu do członka tejże Ligi Narodów - podczas gdy właśnie winny one w myśl statutu stać na straży bezpieczeństwa każdego z państw, członków Ligi Narodów. Wschodu Europy nie da się uzdrowić tego rodzaju planami. Litwę bezpośrednio nie interesują konflikty terytorjalne polsko-niemieckie. Granice polsko-niemieckie są zawarowane traktatem Wersalskim, dlatego też prawo jakichkolwiek zmian obecnego stanu przysługuje uczestnikom tego traktatu. Atoli Litwa nie będzie odegrywała roli objektu kompensacyjnego w polsko-niemieckiem porozumieniu,-wszystkim jest dobrze znana przyczyna konfliktu polsko-litewskiego, dlatego też nie może być większych trudności w jego likwidacji. Jeżeli p.Zaleski nie myli się, mówiąc o dobrej woli Polaków w sprawie zawarcia ugody z Litwą, to winienby te wypowiedziane przez się słowa poprzeć argumentem, że Polacy godzą się na zniesienie stanu wytworzonego niefortunną awanturą Żeligowskiego. To jest jedyna droga do stabilizacji pokoju na Wschodzie Europy. I im prędzej Polacy zdobędą się na to, tem lepiej będzie dla wszystkich.

[illegible] prasa niemiecka [illegible] "Times" podało, że niedawno [illegible] [illegible] rozmowy z Polakami [illegible] [illegible] ministrów, zwłaszcza pod [illegible] [illegible] pogląd [illegible] [illegible] Polska [illegible] [illegible] również [illegible] [illegible] politycznymi [illegible]

do skutku [illegible] z poprzednio [illegible]

cia [illegible] przy [illegible]

[illegible] na [illegible] przez Niemców.

[illegible] polsko-litewski [illegible]

[illegible] litewsko-polskiego [illegible]

[illegible] Litwa [illegible] polsko-niemiecki [illegible]

[illegible] traktatem [illegible]

[illegible] odzie odegrywa [illegible]

[illegible] programu [illegible]

"R y t a s" o n i e l o j a l n o ś c i p o s ł ó w l i t e w s k i c h z a g r a n i c ą .-

"Rytas" N.8 z 12/I.r.b. Artykuł p.t.:"Wprowadźmy pomiędzy siebie ład".Streszczenie:

Prasa wschodnio-europejska wbrew oczekiwaniom oceniła wypadki kowieńskie z 17/XII.r.ub.ze sporą dozą objektywizmu,stawiąc zarówno słuszną djagnozę przyczyn przewrotu,jak też trafnie charakteryzują polityczne jego znaczenie dla Litwy i Europy.-

Natomiast późniejsze informacje o rozwoju wypadków na Litwie oraz ich ocena ze strony prasy europejskiej są,również wb wbrew oczekiwaniom przekręcone i tendencyjne.Sporo w tem winy oficjalnych organów oraz niektórych pism litewskich.Tak np: "Echo" kowieńskie zamieściło wywiad z nowym premjerem p.Woldemarasem biegunowo sprzeczny z treścią tegoż wywiadu,figurującego na łamach "Lietuvy".Trudno pojąć cel podobnego strawestowania wywiadu z premjerem przez "Echo".Nie ulega natomiast wątpliwości,że prasa zagraniczna,zwłaszcza zaś ryska,zasięgnęła informacyj właśnie z "Echa" i na ich podstawie poczyniła niesłuszne, krzywdzące Litwę wnioski.-

W większym jeszcze niż "Echo" stopniu przyczynili się do zmylenia opinji zagranicznej o wypadkach kowieńskich przedstawiciele litewscy zagranicą.Tak np:poseł litewski w Paryżu,nie wiedząc dokładnie co się w kraju dzieje oświadczył pewnemu dziennikarzowi francuskiemu,że Litwie jako katolickiemu krajowi drobnej własności żadne komunistyczne niebezpieczeństwo nie grozi.Oświadczenie to mija się z oficjalnym komunikatem rządu litewskiego i co ważniejsza z prawdą.Propaganda komunistyczna na Litwie,pod płaszczykiem związków zawodowych /profsajungos/ stała się przed wypadkami z 17/XII.r.ub. niebezpieczeństwem realnem.-

Bardziej jeszcze niezrozumiałe i szkodliwe są oświadczenia posła litewskiego w Berlinie przedstawicielom prasy niemieckiej.Nie mówiąc już nawet o samowolnej interpretacji stanowiska partji K.d. względem paktu o nieagresji z ZSSR poseł litewski w Berlinie dopuścił się jeszcze większego wykroczenia, gdyż dał prasie niemieckiej pretekst do charakterystyki wypadków z 17/XII.r.ub. jako porachunków partyjnych pomiędzy grupami klerykalnemi, a lewicowemi.Wolno p.posłowie mieć swoje sympatje lecz niewolno mu zapominać o prawdzie i o reprezentowaniu przez się rządu.Postępowanie posła jest tembardziej niedopuszczalne,że bawił on w Kownie podczas wypadków grudniowych i doskonale znał motywy i przebieg przewrotu.Rząd winien sprawą podobnej nielojalności p.posła się zająć.

W ogólności baczyć należy pilnie,aby własne placówki zagraniczne nie dyskredytowały narodu litewskiego w oczach świata.Podobnież co do stosunków krajowych.Bądź urzędnicy,bądź obywatele,częstokroć może wynajęci,rozsiewają zwłaszcza na prowincji niebywałe pogłoski.Należy z tem walczyć,aby nie upadł duch poświęcenia i patrjotyzmu znamionujący naród w grudniu r.ub.

"L i e t u v a" o s t o s u n k a c h l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h .-

"Lietuva" Nr.8 z 12/I.r.b. Artykuł p.t.:"Stosunki litewsko-łotewskie". Streszczenie:

Litwini i Łotysze są narodami par excellence pokrewnymi.Składają się na to jednakie warunki geograficzno-polityczne oraz brak większych tarć i nieporozumień.Zdawaćby się mogło że wzajemne stosunki obu krajów winny się wyrażać w jaknajszerszej współpracy kulturalnej i politycznej.-

Biuletyn Kowieński Nr.53/W.III/.

„R y n a s" o i n t e r p e l a c j i p o s ł ó w l i t e w s k i c h [illegible]

„Žytas" N.6 z 12/I r.b. Artykuł p.t. „Wprowadźmy u siebie ład" przestrzega:

Praca wschodnio-europejska wśród [illegible] wypędu kowieńskie z 17/XII r.b. [illegible] wiec [illegible] [illegible] przedstawił [illegible] [illegible] polityczne [illegible] dla Litwy [illegible]

Na konieczność [illegible] interesów [illegible] Litwie oraz ich obecne [illegible] [illegible] wśród [illegible] oczekiwaniem [illegible] [illegible] i [illegible] [illegible] [illegible] oficjalnych organów oraz [illegible] [illegible] [illegible] kowieńskie [illegible] [illegible] nowym [illegible] [illegible] rasem [illegible] z [illegible] [illegible] na łamach „Lietuvu" [illegible] [illegible] wywiadu z [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Litwa [illegible]

W [illegible] [illegible] „Naša" [illegible] przypominając [illegible] z XII [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] jeszcze [illegible] w kraju.

W [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] narodu litewskiego [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] w [illegible]

„L i e t u v a" o s t o s u n k a c h l i t e w s k o - ł o t e w s k i c h

„Lietuva" Nr.8 z 15/I r.b. artykuł p.t. „Stosunki litewsko-łotewskie", stwierdza:

Litwini i Łotysze są narodami par excellence pokrewnymi. Składają się na to jednakie warunki geograficzno-polityczne, przeszłość wielu [illegible] i [illegible] [illegible] się może [illegible] wzajemne stosunki obu krajów winny się wyrażać w jak najściślejszej współpracy kulturalnej i politycznej.

~~Tymczasem tak~~ nie jest.Życie ułożyło się w ten sposób, że oba narody poczuły się niemal przeciwnikami politycznymi.Łotwa bowiem od samego zarania swej niepodległości orjentować się zaczęła ku Polsce.Tem samem Łotysze podkreślili jakby,iżidea zbliżenia jest dla nich jedynie romantyzmem politycznym i bezwartościową mrzonką.Łotewska polityka zagraniczna w stosunku do Litwy stale się niemal kieruje względami polonofilskiemi. Prasa łotewska nie zdradza nawet chęci na poprawę sytuacji na przyszłość.Komentarze takich pism łotewskich jak "Pirmdiena", "Jaunakas Zinas" "Socialdemokratas" i in. w sprawie wypadków z 17 grudnia r.ub. stanowią dla Litwinów wielką niespodziankę zaró równo co do formy,jak też treści.W informacjach łotewskich o Litwie brak jest ~~xx~~ objektywności.Informacje te opierają się na nieuzasadnionych domysłach, które ~~xxxxxxx~~ urażają nietylko jednostki, lecz cały naród litewski.-

Postępowanie prasy łotewskiej jest wprost niezrozumiałe.Przecież po tem wszystkie wspólność akcji litewsko-łotewskiej z trudnośćią da się pomyśleć.Łotwa może z Litwą nie solidaryzowawać,lecz jednocśnie czynić to w sposób mniej brutalny.Zasadniczo jednak odwracanie się Łotwy od Litwy nie może przynieść dobrych owoców.Czasby się nad tem zastanowić.-

Głosy niektórych pism amerykańskich o przewrocie na Litwie.-

"Lietuva" Nr.8 z 12/I.r.b. Artykuł p.t.:"Prasa amerykańska o 17-ym grudnia". Streszczenie:

Prasa amerykańska /"New York Times", "Brooklyn Daily Eagle" i t.p./ podała cały szereg sensacyjnych wiadomości w związku z kowieńskim przewrotem grudniowym.Pisma amerykańskie opierały się przytem bądź na źródłach ~~w~~ ruskich i berlińskich,bądź też warszawskich i berlińskich.Tak np: "Brooklyn Daily Eagle" twierdzi, że na czele przewrotu stanął generał /?/ Smetona,który ostatnio siedział w więzieniu /?/,jako oskarżony o zdradę stanu /?/.Po wypuszczeniu go z więzienia miała zacząć się na Litwie zaciekła agitacja za dyktaturą /?/.

"New York Times" twierdzi znów,że przyczyną przewrotu były: 1/wpływy /?/ niemiecko-rosyjskie na Litwie, 2/potajemne machinacje Piłsudskiego zmierzające do stworzenia państwa litewsko-polskiego/?/, 3/wzburzenie opinji ogółu litewskiego przeciwko separatystycznym /?/ tendencjom szkodliwym dla krajowego przemysłu /?/. Jedynie czelność i ignorancja reporterów amerykańskich zdobyć się mogły na podobne bzdury.Słuchajmy jednak dalej:

"Sfery nacjonalistów polskich twierdzą, że przewrót pociągnąć może za sobą wznowienie unji polsko-litewskiej w postaci wspólnej monarchji z ks.Radziwiłłem,jako królem na czele. Inne znów sfery dowodzą, że stosunki jeszcze bardziej się pogorszą., gdy.. w przewrocie brał nawet udział burmistrz Kłajpedy /sic/".Inne komunikaty donosiły o zaciętych walkach na Zielonej Górze i o wybuchu wrzenia rewolucyjnego w Szawlach i Poniewieżu zupełnie niezależnie od przewrotu.Dalej: "Wobec nieurodzaju na Litwie,Sowiety umyślnie wstrzymały transporty przyobiecanej /?/ pszenicy/?/, i zwlekały zpodpisaniem paktu handlowego,spodziewając się, że na Litwie zapanuje głód i wybuchnie czerwona rewolucja.-

"New York Times" z 20/XII.r.ub. zamieścił artykuł p.t. "Lithuania changes front" /Litwa zmienia front/ ,w którym pochlebnie odzywa się o prezydencie Smetonie,porównywując go do czeskiego Masaryka,dalej twierdzi owe pismo, że rojalizm przybrał na Litwie takie rozmiary /?/,iż poważnie wypada się tem zająć. Ludzie stojący obecnie u steru Litwy nie są /?/ republikanami z przekonania.Zwłaszcza kler litewski zawsze zdradzał aż nadto żywe sympatje względem monarchji /?/ co dało nawet Ojcu Św.powód do ostrzeżenia kleru litewskiego przed stronniczością.-

"Rytas" Nr.9 z 13/I.r.b. Streszczenie:

Jeden z najwpływowszych dzienników amerykańskich "New York Times" stwierdza,że w maleńkiej,2 milj.ludności liczącej Litwie, ubiegały się o władzę liczne stosunkowo ugrupowania:obszarnicy,klerykałowie,zamożni rolnicy,małorolni,proletarjat,socjaliści,komuniści i bezpartyjni.Przewrót wojskowy z 17 grudnia r.ub.i objęcie władzy przez prezydenta Smetonę - według "New York Timesa" - jest sukcesem żywiołów konserwatywnych.-

Dalej stwierdza "New York Times",że przewrót grudniowy był sprawą czysto wewnętrzną, aczkolwiek prasa sowiecka stara się dowieść,że przewrót przypisać należy wpływom Anglji,której chodzi o wzmocnienie swej pozycji nad Bałtykiem przeciwko Sowietom."Naturalną jest rzeczą - pisze dalej dziennik -,że przewrotem kowieńskim interesują się Warszawa i Berlin.Piłsudski zdaniem czasopisma - wolałby bądź co bądź mieć do czynienia z rządem obalonym,aniżeli z obecnym,twardo na stanowisku narodowym stojącym rządem p.Smetony.-

Litwa - według "New York Timesa" - interesuje zagranicę,gdyż granice Litwy przebiegają w wielu niebezpiecznych miejscach.Wreszcie dziennik kończy uwagą,że możliwą jest kontrakcja komunistów litewskich,którzy prawdopodobnie będą usiłowali nawiązać bliski kontakt z Sowietami: podobny moment przeżyła w swoim czasie Estonja.-

Wszystkie pisma amerykańskie dość obszernie rozpisały się o przewrocie kowieńskim, podkreślając motywy jego,jako chęć zapobiegnięcia niebezpieczeństwu komunistycznemu.Cały szereg pism zamieściło podobiznę i biografję prezydenta Smetony.-

G ł o s y n i e k t ó r y c h p i s m f r a n c u s k i c h o L i t w i e .-

"Lietuva" N.12 z 17/I.r.b. Artykuł p.t.:"Litwa i jej sąsiedzi w świetle prasy francuskiej". Streszczenie:

"Lietuva" z dnia 17/I. /N.12/ z zadowoleniem przytacza słowa "Le Quotidien",wypowiadającego się w kwestji wileńskiej: "Istotnie od tej chwili,gdy gen.Żeligowski zajął Wilno, które przedtem było litewskie stosunki pomiędzy obu sąsiadami niegdy nie były dobre.-

Kwestję,zdaniem czasopisma komplikuje jeszcze to,że w Warszawie istnieje partja militarystów,którzyby z przyjemnością anektowali małą republikę.Czasopismo nie wierzy optymistycznym oświadczeniom p.Zaleskiego,dotyczącym stosunków polsko-litewskich,nazywając owe oświadczenia dyplomatycznym manewrem.Ukazały się,jak słychać - w prasie wiadomości,że i ostatni przewrót na Litwie był przeprowadzony za sprawą polską,jednak teraz wszyscy dobitnie mogli się przekonać,że to nieprawda,ponieważ z chwilą przejścia władzy na Litwie w ręce prawicowców,stosunki polsko-litewskie jeszcze bardziej się zaogniły."

"Niemniej zachwyca "Lietuvę" oświadczenie "Le Progres Civique",które/N.384 / z dnia 25.XII.26 r./ między innemi woła: "Piłsudski chciał owładnąć państwem,od którego odebrał już stolicę - Wilno, inicjując powstanie Żeligowskiego,który przy tej okazji zdobył sobie miano bohatera narodowego".

"Lietuva" przytacza również sądy "Le Temps" i "Le Journal des Debats", ale tym razem już mniej entuzjastycznie.P. Bernus bowiem /"Le Journal des Debats"/ pisze między innemi: "Wszyscy,którzyby chcieli widzieć porządek i spokój na wschodzie Europy, z niedowierzaniem powinni przyglądać się polityce litewskiej badznie ją śledzić.Wówczas dopiero Litwa będzie mogła liczbyć na poparcie i przyjaźń,kiedy przestanie być "ogniskiem niebezpiecznych intryg".-

II. ŻYCIE GOSPODARCZE.-

N o w y   k i e r u n e k   w   p o l i t y c e   a g r a r n e j

Pod powyższym tytułem "Lietuvos Żinios" ogłaszają artykuł w którym szyderczo cośkolwiek poruszają sprawę zamierzonnej zmiany kursu w polityce agrarnej.Z artykułu tego przytaczamy tu ciekawsze ustępy:

Jeśli się wgłębi w wypadki grudniowe na Litwie,to się zauważy,że mają one poza politycznem także zabarwienie socjalne. Dlatego też,jest rzeczą zupełnie zrozumiałą,że równolegle z nowym kursem polityki rozwija się również nowa polityka ekonomiczna i socjalna.I tak np: w sprawie reformy rolnej nowy rząd powziął już kierunek nowy,który "Elta" nazywa "zwężeniem reformy rolnej". W tym celu w r.1927 zostanie tylko wykończony plan parcelacji z r.1926.Dalsza zaś parcelacja ze względów ekonomicznych i socjalnych będzie wstrzymana.Bez wątpienia rzecz ta będzie spotkana z dużem zadowoleniem w niektórych sferach.Podstawą polityki agrarnej ma być zasada,że ziemia ma się dostać w ręce tyc którzy bez pomocy państwa zdołają gospodarować t.zn. posiadających kapitał i możność najmu robotników.Nowoosiedleńcom momental nie będą wydawane dokumenty własności. i dane im będzie zezwolenie sprzedawania swych parcel i przekazywanie ich w silniejsze ręce.Oczywiście,że znalazłszy się w takich warunkach i nie będac w stanie gospodarować nowoosiedleńcy przekażą ziemię innym, a sami będą mogli uzyskać u nabywców pracę.W myśl poglądów,znajdujących swe źródło w Ministerstwie Rolnictwa - wszystko to powinno podnieść byt ekonomiczny Litwy.Zapewne zmniejszy się także liczba bezrobotnych,których,jak dowodził w N.49 "Lietuvisa" A. Smetona - wytworzyła reformy rolna, a z chwilą ponownego powstania większych gospodarstw i oderwania małorolnych od ziemi może też zmniejszy się emigracja litewska do francji i Brazylji.

"Lietuvis" N.16 z 24/I.r.b. Artykuł p.t.:"Równie doniosłą jest rzeczą". Streszczenie:

"Lietuvis" podkreślał już konieczność pośpiechu ze strony rządu w sprawie zamierzanych reform państwowo-politycznych.To samo można rządowi zalecić w dziedzinie reform ekonomicznych. Kraj,nie będąc niezależnym gospodarczo, nie zdoła też utrzymać pełni niezawisłości politycznej.Dla Litwy pod tym względem szczególną doniosłość mają reformy w zakresie rolnictwa,które,jak wiadomo - dominują w życiu ekonomicznem Litwy.Przedewszystkiem zaś, należałoby skasować ową,na całym świecie niepraktykowaną ustawę sejmu litewskiego z 1924 r.,która anuluje wyroki sądowe i akty notarjalne w sprawie podziałów,przekazania i t.p. ziemi dworskiej,dokonanych po dniu 2.VII.1920 r.Wspomniana uchwała Sejmu jest wysoce krzawdzącą i bezprawną.Rząd winien zwrócić co rychle uwagę.-na to.-

O   p o ż y c z k ę   z a g r a n i c z n ą   z a   p o ś r e d n i c t w e m   L i g i   N a r o d ó w . - "Lietuvis" N.12 z 19/I.

Artykuł p.t.:"Estońska pożyczka zagraniczna a kwestja pożyczki zagranicznej dla Litwy.- Streszczenie:

Uzyskanie pożyczki zagranicznej przez Estonję /1.350 tys.funt.szt./ na dogodnych warunkach,jest wielkim sukcesem dyplomacji estońskiej.Prasa łotewska radzi rządowi pójść za wzorem Estonji.Dyplomaci litewscy również powinniby zrzucić pychę z serca i - za przykładem Estonji zwrócić się do Ligi Narodów z prośbą o udzielenie Litwie pożyczki na warunkach estońskich.Litwa zwłaszcza jej rolnictwo gwałtownie potrzebuje kredytów.Obcy kapitał może w wysokim stopni podnieść rozkwit ekonomicznego życia Litwy,podobnież jak podniósł je w Austrii,na Węgrzech i t.p.Litwa jeszcze w większym stopniu ucierpiała podczas wojny,aniżeli wspomniane kraje,to też odpowiednio więcej ma praw do uzyskania pożyczki zagranicznej,która może być dla Litwy tem czym jest dyfuzja świeżej krwi w żyły umierającego człowieka.-

II. ŻYCIE GOSPODARCZE.-

Nowy kierunek w polityce agrarnej

Pod [illegible] tytułem "Lietuvos Žinios" [illegible] artykuł w którym [illegible] "Lietuvos Žinios" [illegible] zmiany kursu w polityce agrarnej. Z artykułu tego przytaczamy tu ciekawsze ustępy:

Jeśli się weźmie [illegible] w wypadki agrarne na Litwie, to [illegible] zauważy, że mają one [illegible] politycznym także zabarwienie socjalne [illegible] zrozumiałą, że różnolegle z [illegible] nowe polityczne [illegible] reformy rolnej [illegible]

[illegible]

[illegible] ceny [illegible] można [illegible] cena wyłewana [illegible] nie przedawania [illegible] Oczywiście, że [illegible] w majątków także [illegible] gospodarców [illegible] osiedleńców [illegible] mogli [illegible] fabryków [illegible] - [illegible] Zaperne [illegible] jak dowodzi w N. 25 "Lietuvos" [illegible] - wykonywała reformy rolnej [illegible] gospodarstw i oderwanych od ziemi [illegible] że zmieściły się emigracja litewska do Francji i [illegible].

"Lietuvis" N.16 z 24.I.r.b. Artykuł p.t.: "Równie doniosła jest rzecza". Streszczeni [illegible]

"Lietuvis" podkreślał [illegible] by rządy [illegible] samo [illegible] reform ekonomicznych [illegible] gospodarczego, nie [illegible] też utrzymać [illegible] Dla Litwy pod tym względem [illegible] nakrosie [illegible] - [illegible] na [illegible] sejmu litewskiego z 1926 r. [illegible] anuluje wyroki [illegible] i [illegible] jest [illegible] co [illegible] twano.-Nr. 60.-

O pożyczce [illegible] z [illegible]

niectwem Lidi Narodów. [illegible] N.12 z 19/I.

Artykuł p.t.: "[illegible] pożyczka [illegible] kredytu [illegible] dla Litwy. [illegible]

[illegible] pożyczki zagranicznej przez [illegible] 350 tys. [illegible] w warunkach, jest wielkim sukcesem dyplomacji [illegible] rady [illegible] pójść za wzorem Estonii. [illegible] zrzucić [illegible] i [illegible] z prośbą o udzielenie [illegible] [illegible] do uzyskania pożyczki zagranicznej [illegible]

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNETRZNEJ I SPRAWY SPOŁECZNE.

"Lietuvis" o kunktatorstwie rządu litewskiego.-

"Lietuvis" N.12 z 19/I.r.b. Artykuł p.t.:"Potrzeba wyraźnego działania." Streszczenie:

Litwa niepodległość swą oparła na podstawach parlamentarnego demokratyzmu w całem tego słowa znaczeniu.Demokratyzm ten doprowadził jak wiadomo, Litwę do smutnych wyników.Jedynie energiczna reakcja - w postaci przewrotu grudniowego - wstrzymała kraj przed kompletną anarchją.Rzucono nowe hasła.-

Minął już jednak od tego czasu miesiąc.Rezultaty zaś są jakoś nikłe.Społeczeństwo zaczyna się niepokoić.Powstaje cały szereg kwestyj,na które nikt nie daje pewnej odpowiedzi. Kowno stoi pod znakiem plotek i domysłów.Co się stanie z sejmem obecnym? Z Konstytucją? Z ordynacją wyborczą ? Te i podobne kwestje nurtują umysły obywateli.Odpowiedź winna być rychła.Niejadność i niepewność stają się źródłem potwornych nieraz plotek,służących za narzędzie agitacji różnych antypaństwowych żywiołów.

Cała narodowa Litwa domaga się jednomyślnie zmiany konstytucji i ordynacji wyborczej jak również rozwiązania sejmu.W podobnym też duchu ustosunkował się ostatni zjazd "tautininków" /16 i 17 stycznia r.b./.Dotychczasowy ustrój Litwy utrzymać się nie może.Należy mu nadać większą trwałość.Zniknąć musi rozpanoszone do niemożliwych granic partyjnictwo i prywata. Konsekwencje przewrotu grudniowego winny być bezwzględnie przeprowadzone.-

Rząd obecny doszedł do władzy w sposób niezwykły.Ciąży na nim obowiązek wyprowadzenia kraju z grzęzawiska i zabezpieczenia go przed niebezpieczeństwami, na jakie jeszcze do niedawna był wystawiony.Rząd zwlekać nie powinien.W przeciwnym razie znów może dojść w bliskim czasie do przewrotu ponownego.Eksperymentów wykonywać na żywem ciele narodu nie wolno. Heroiczne środki nie mogą być stosowane zbyt często.

Rząd opracowuje podobno deklarację, którą ma wygłosić w Sejmie.W obecnych warunkach treść deklaracji może dotyczyć jedynie reorganizacji państwa na nowych podstawach.Dlaczego więc rząd zachowuje w tej sprawie milczenie? Jaki ma program? Kunktatorstwo rządu nie może wyjść krajowi na dobre.Im szybciej rząd się wypowie i wypowiedziany projekt w życie wprowadzi, tem z większą korzyścią odbije się to na kraju.-

Rozruchy monarchistyczne na Litwie w oświetleniu "Lietuvos Żinios".

"Lietuvos Żinios" Nr.12 z 17/I. Artykuł p.t."Inaczej być nie mogło". Streszczenie:

Monarchiści litewscy po przewrocie z dnia 17 grudnia rozzuchwalili się do tego stopnia,że nie wahają się ze swoimi zamierzeniami występować publicznie,zarówno w prasie, jak na zebraniach.Numer czasopisma "Tautos Walia",wydany bezpośrednio po przewrocie był pełny nawoływań do tego,by znieść na Litwie ustrój demokratyczny i zaprowadzić monarchję lub dyktaturę. I wtedy,gdy te żywioły antykonstytucyjne posiadały całkowitą swobodę, artykuły w obronie konstytucji pisma z trudnością przedostawały się na łamy pism.

W związku z podjudzaniem tłumów przez czasopismo "Tautos Walia" nie jednemu mogło przyjść na myśl,na czyją mianowicie korzyść wysilali się pracownicy tego pisma i jego redaktorzy. Jedno tylko było dla wszystkich jasne,że robota ich nie Litwy korzyść ma na widoku.

I oto szeroko kolportowane po Kownie pogłoski,całą tajemnicę zaczęły wyjaśniać.Okazało się,że"patrjoci" z "Tautos Walia" są - ni mniej nie więcej, tylko agentami monarchistów niemieckich i wydają swe pismo za pieniądze obcego państwa.- Trudno było o gorszą reklamę dla idei monarchistycznej na Litwie.-Wszelako,jeżeli się bliżej przyjrzeć życiu politycznemu Litwy,to się z łatwością zrozumie,że Litwie brak warunków po temu,by być monarchją samodzielną.Z monarchji ciągnąć mogą korzyści wielcy właściciele ziemscy i księża.Ale większego ziemiaństwa na Litwie wkrótce wcale nie będzie,księża zaś nieliczni są monarchistami.Dlatego też,gdy na Litwie zaczęło wychodzić pismo monarchistyczne,odrazu nasuwało się pytanie: kto rzecz tę finansuje?

Jest rzeczą zrozumiałą, że monarchiści niemieccy namawiając społeczeństwo litewskie do puczu,dokonują roboty korzystnej dla swego państwa.Przy nowym przewrocie na Litwie Niemcy kłajpedzcy mogą dokonać powstania i przy pomocy wschodnio-pruskich organizacyj monarchistycznych oderwać kraj kłajpedzki od Litwy...

Panowie z "Tautos Walia" są najzwykleszymi zdrajcami. Litwy.Takie,jak ich postępki nie powinny się więcej w historji Litwy powtórzyć,jeżeli Litwa chce utrzymać niepodległość swą i przynależne jej terytorja.-

Pierwszy debiut monarchistów na Litwie świadczy najwyraźniej, że pucze monarchistyczne nie tyle zagrażają tam ustrojowi demokratycznemu ile poprostu egzystencji państwa.-

"R y t a s" o p r o p a g a n d z i e k o m u n i s t y c z n e j n a L i t w i e.-

"Rytas" Nr.12 z 17/I.r.b. Artykuł p.t.:"Czerwona ręka"

Streszczenie:

Niejednokrotnie już ostrzegał "Rytas" rząd i społeczeństwo przed wszelkiemi, świadomie rozpuszczanemi,dyskredytującemi państwo litewskie pogłoskami i - niekiedy - wyraźnemi prowokacjami.Autorzy tych pogłosek i prowokacyj niezmordowanie od chwili przewrotu,prowadzą swą podziemną robotę.Ludźmi tymi są z jednej strony ci,co doprowadziwszy kraj do otchłani zrów chcą drogą intryg i prowokacyj ująć ster jego w swe brudne ręce, /socjaldemokraci i ludowcy/,z drugiej zaś - ci, których zamiar stworzenia Litwy sowieckiej udaremniony został przez przewrót grudniowy /bolszewicy/.Jedni i drudzy knują bezustannie,ratując resztki swej reputacji politycznej.-

Przed kilku dniami aresztowano parę osób,oskarżonych o planowanie zbrojnego powstania przeciwko rządowi obecnemu.Jednocześnie rozeszła się pogłoska,że w sprawę tę wmieszany jest leader partji krikszczioniów ks.Krupawiczius.Cel tej plotki jest przejrzysty:wnieść rozłam w solidarnie nastrojone grupy narodowe.Czerwona,szatańska dłoń wciąż mąci,wciąż rozciąga swe sieci nad Kownem, gdzie swobodnie żerują szajki prowokatorów.

"Rytas" jeszcze raz ostrzega przed czerwonem niebezpieczeństwem i wzywa ogół do bezwzględnego oddawania każdego ujawnionego siewcę prowokacyjnych plotek, do dyspozycji komendanta wojennego.

"R y t a s" w o b r o n i e w y r u g o w a n y c h p r z e z b. r z ą d p. S l e ż e w i c z u s a u r z ę d n i k ó w.

"Rytas" Nr.9 z 13/I.r.b. Artykuł p.t.:"W imię sprawiedliwości." Streszczenie:

Rząd p.Sleżewicziusa prowadził - jak wiadomo - polityke rugów urzędniczych na wielką skalę.Wyrzucani na bruk najzasłużeńszych urzędników,zaś opróżnione stanowiska obsadzano

[illegible]

"Rytas" o propagandzie komunistycznej na Litwie.

"Rytas" Nr.12 z 17/I.r.b. Artykuł p.t.: "Czerwona ręka". Streszczenie:

[illegible]

Przed kilku dniami aresztowano parę osób, oskarżonych o planowanie zbrodniczego powstania przeciwko rządowi obecnemu. Oczywiście rozeszła się pogłoska, że w sprawę tę wmieszany jest lider partii [illegible] ks. Krupavičiusa. Cel tej plotki jest przejrzysty: wywołać rozłam w solidarności [illegible] narodowej. Czerwona ręka [illegible] sieci nad Kownem, [illegible] szukać prowokatorów. "Rytas" jeszcze raz ostrzega przed czerwoną niebezpieczną ręką i wzywa ludzi do bezwzględnego oddawania każdego ujawnionego siewcę prowokacyjnych plotek, do dyspozycji komendanta wojennego.

"Rytas" w obronie wyrugowanych przez b. rząd p. [illegible] urzędników.

"Rytas" Nr.9 z 13/I.r.b. Artykuł p.t.: "W imię sprawiedliwości." Streszczenie:

Rządy [illegible] - jak wiadomo - polityczne [illegible] Wyrzucani na bruk najzasłużeńszych urzędników, [illegible] stanowiska obsadzano

"swoimi ludźmi"/socjalistami/Dziś rządu lewicowego nie stało. Jednakże większość usuniętych w swoim czasie urzędników nie powróciła do swych stanowisk. Tymczasem "swoi ludzie" siedzą sobie najspokojniej na cudzych etatach i nie tracą nadziei, iż nowy rząd utrzyma się jedynie drogą wejścia w koalicję z ludowcami, a więc, że oni socjaliści wygodne stanowiska utrzymają.-

Nowy rząd winien coprędzej tę anormalną sytuację zlikwidować. Falangi bowiem wyrzuconych w r-ub- na bruk urzędników cierpią skrajną nędzę.

"Lietuva" o materjalnym bycie urzędników państwowych na Litwie.-

"Lietuva" N.9 z 13/I.r.b. Artykuł p.t.:"Mienie pracowników państwowych". Streszczenie:

Odsetek inteligencji litewskiej - w zestawieniu z odsetkiem inteligencji w krajach zachodnich - jest znikomy, mówi się jednak na Litwie o hyperprodukcji inteligencji i o związanem z tem bezrobociu inteligenckiego proletarjatu. Frakwencja uniwersytetu kowieńskiego z roku na rok się zwiększa. Niedaleki jest czas ostrego kryzysu bezrobocia inteligencji.-

Szukając środków zaradzenia złu, zwrócono uwagę na pracowników państwowych. Z reguły bowiem znaczna część inteligencji litewskiej pełni funkcje państwowych urzędników. Wyłonił się przeto projekt nieprzyjmowania na służbę państwową posiadających jakąś nieruchomość, względnie których członkowie rodzin również zarobkują. Pracowników takich należałoby - według tego projektu wydalać i wogóle nie przyjmować. Pierwszeństwo natomiast przysługiwałoby inteligentom bezrobotnym. Autorzy wspomnianego projektu zapatrują się na urzędy państwowe, jak na przytułki dla bezrobotnych. Pogląd taki jest zasadniczo błędny. Państwu przedewszystkiem potrzebna wytrawna administracja, złożona z ludzi wykwalifikowanych, doświadczonych i sumiennych. Przyjmując przeto danego pracownika na służbę, państwo oglądać się winno na jakie kwalifikacje służbowe, nie zaś sytuację socjalną czy materjalną. W aparacie administracyjnym zapanowałby prawdziwy chaos, gdyby przyjmowano na służbę jedynie ludzi - niec nie posiadających.-

Posiadanie mienia nie powinno być przeszkodą do zajmowania stanowisk państwowych, jak również nieposiadanie go - przywilejem w tej dziedzinie. Zresztą ograniczanie praw klasy posiadającej jest wykroczeniem przeciwko konstytucji - gwarantującej własność prywatny. Większa część przecież ludności Litwy jest klasą posiadającą. Nie należy z drugiej strony - sądzić, że posiadacz domu, czy parceli rolnej, może swobodnie przeżyć bez posady. Wiadomą przecież jest rzeczą, iż w myśl reformy rolnej, większość urzędników otrzymała parcele podmiejskie, na których pobudowała domki, mogące zmieścić jedynie rodzinę właściciela. Skoro się zaś jeszcze zważy długi zaciągnięte na budowę domu - odsetki płacone z tytułu długów, wysokie podatki miejskie - to okaże się, że częstokroć wartość takiego domku i parceli równa się zeru. Tak więc wygląda "burżuj", którego pewne sfery zamierzają odsunąć od służby państwowej.

Uwzględnić też należy stronę psychologiczną omawianego niefortunnego projektu. Gdyby ustawa o służbie państwowej przewidywała usuwanie urzędników, posiadających nieruchomość, tò obecni pracownicy państwowi wcale by się nie starali o nabycie jakiejś nieruchomości, lecz dążyliby do jaknajszybszego wydania swej gaży, ażeby być stale, tym uprzywilejowanym proletarjatem". Zrodziłaby się rozrzutność - zatraciłby się szybko zmysł oszczędności - grający tak olbrzymią rolę w gospodarce jednostkowej i społecznej i w rezultacie ekonomiczne życie całego kraju zostałoby wytrącone z równowagi. W kulturalnych krajach nawet robotnicy fabryczni dążą do umieszczenia swych

oszczędności w jakąś nieruchomość.Na Litwie natomiast ma to być potępione ? Skoro na Litwie urzędniczyna jaki z zapracowanych w pocie czoła oszczędności wystawi sobie domek - to wnet fama ogłasza go za łapownika.Zamiast walczyć z tym objawem i zachęcać pracowników do tak racjonalnej lokaty swych - długoletnich nieraz oszczędności, miałożby państwo litewskie postąpić inaczej ?

Nie. Instytucyj państwowych niepodobna zamieniać w przytułki dla bezrobotnych.Państwo powinno przyjmować na służbę pracowników wykwalifikowanych, odpowiednich,rzetelnych - bez jednoczesnego zaglądania w ich kieszenie.-

"Trimitas" o organizowaniu konnych szaulisów.-

"Trimitas" N.2 z 13/I.r.b. Artykuł p.t.:"Organizujmy konnych szaulisów". Streszczenie:

Dla państw Europy Wschodniej znaczenie dobrze zorganizowanej i uzbrojonej kawalerji jest , w wypadku wojny - ogromne.Przypisać to należy brakowi granic naturalnych i rzadkości zaludnienia,co nie pozwala na stwarzanie jednolitego frontu okopów.Stąd znaczenie rajdów kawalerji w wojnie z natury rzecz podjazdowej.Litwa szczególnie winna to mieć na uwadze,posiadając stosunkowo długą granicę,dość rzadkie zaludnienie,rzadką sieć kolejową i drogową,wreszcie nie posiadając dobrej kawalerji.Wszystkie złe strony tego stanu rzeczy odczuła Litwa na własnej skórze w 1920 r. /rajd kilku szwadronów polskich na Litwę/. Na przyszłość nie powinnoby się to powtórzyć.Zwłaszcza, gdy się uwzględni dobry stan kawalerji polskiej i jej częste manewry na granicy Litwy.W wypadku wojny,polskie rajdy kawaleryjskie na Litwę mogą być nieuniknione. Obecnie Litwa z powodu ubóstwa kraju i braku środków pieniężnych posiada tak nieliczną kawalerję, że - w razie wojny - o odparciu polskiej kawalerji trudno nawet marzyć.Notabene - front polsko-litewski zawsze będzie stanowił linję przerywaną - z lukami przez które kawalerja polska z łatwością,niedostrzeżona przenikać będzie na tyły armji litewskiej.Przeszkodzić rajdom polskim nie zdoła ani piechota - zaabsorbowana całkowicie na froncie oraz zły stan komunikacji - ani awjatyka z powodu ewentualnej mgły,deszczów i t.p.Jedynie kawalerja mogłaby stawić jeździe polskiej skutecznie czoło.

Litwa posiada obecnie niedostateczną ilość kawalerji, zwłaszcza kawaleryjskich koni.Litwa - niestety - nie idzie wzorem państw innych, które utrzymują pokojowy kontygens kawalerji,równy liczebnie i jakościowo kontegensowi przedwojennemu Wskutek tego kawalerja i piechota litewska nie wytrzymuje żadnego porównania z odnośnemi formacjami np: polskiemi.Sytuacja ekonomiczna Litwy niewątpliwie na inny stan rzeczy nie pozwala.W związku z tem nasuwałaby się kwestja organizacji strzelców /szaulisów/ konnych, co nie pociągnęłoby za sobą dużych kosztów,a pozwoliłoby oddać ~~kaw~~ kawalerji litewskiej znaczne usługi.-

Już obecnie istnieje na Litwie kilka oddziałów konnych szaulisów.Jednakże formacja ta nie jest ujęta w żaden regulamin,to korzyści jej są wielce problematyczne.Zachodziłaby więc potrzeba stworzenia faktycznej,karnej,wyćwiczonej siły konnej szaulisów.Zadanie to jest zupełnie możliwe ze względu na rolniczy charakter Litwy,gdzie koń gra w gospodarce rolę dominującą.Z drugiej strony młodzież litewska lubi konie i służbę w kawalerii /przeszło 80% poborowych wyraża chęć służby w kawalerii/.-

Co rychlej należy przeto przystąpić do wspomnianej pracy organizacyjnej.-

Reorganizacja litewskiej policji kryminalnej.-

"Rytas" N.11 z 15/I.r.b. Wywiad z naczelnikiem litewskiej policji kryminalnej p.Budrewiczem w sprawie reorganizacji policji kryminalnej. Streszczenie:

Kwestja fuzji litewskiej policji politycznej z kryminalną stała się w związku ze zmianą rządu nieaktualną.Wszystko pozostaje przeto po dawnemu.Skasowano jedynie ze względów oszczędnościowych punkt wiłkomierski. Personel policji litewskiej jest stosunkowo nieliczny.Proporcjonalnie do ludności stan liczebny policji kłajpedzkiej jest 7 - 8 - krotnie wyższy niż na W.Litwie.Wskutek tego policji litewska ma dość trudne warunki pracy.W zakresie reorganizacji policji kryminalnej - stanowiącej od 1-go stycznia r.b. zupełnie samodzielną jednostkę administracyjną - przewidywane są inowacje następujące, ściśle związane ze wzrostem przestępczości na Litwie:
1/Zastąpienie systemu regestracyjno-daktyloskopicznego nowym systemem na wzór policji berlińskiej, 2/wprowadzenie regestracji palmoskopijnej, 3/ zastąpienie przestarzałego rosyjskiego systemu zbierania informacyj o przestępcach nowym zachodnio-europejskim systemem, 4/wydawnictwo specjalnych brxxx szur dla policji w celu zapoznania tej ostatniej ze współczesnymi metodami walki z przestępczością,5/kursy dla funkcjonarjuxx szów policji w tymże celu, 11/założenie muzeum policji kryminalj nej i księgarni z literaturą specjalną,12/apel do prasy x i społeczeństwa o współdziałanie z walką przeciw przestępczości.-

"Rytas" w sprawie litewskiej prasy narodowej.-

"Rytas" N.10 z 14/I.r.b. Artykuł p.t.:"W doniosłej sprawie"

Streszczenie:

Wskutek niczem nieusprawiedliwionego niedbalstwa naród litewski nie umie ocenić znaczenia prasy, zwłaszcza zaś prasy narodowej.Narodowa prasa litewskie długie lata była przez rząd carski uciskana.Dzięki temu też po części - dzisiejsza prasa litewska stoi pod względem treści i formy na poziomie o wiele niższym od pism zachodnio-europejskich.Każdy z dzienników litewskich - za wyjątkiem urzędowej "Lietuvy" - ukazuje się w postaci płachty papieru,złożonej z dwóch stronnic,przyczem częstokroć jedną stronicę zajmują ogłoszenia.Prasa litewska pod względem formatu nie wytrzymuje żadnego porównania z prx prasą zagraniczną, która notabene jest tańszą.-
Stan taki dałby się tolerować,gdyby nie konkurencja importowanych z zagranicy owych właśnie obszernych tanich czasopism i dzienników.Inteligencja i urzędnicy litewscy czytują "ylko "Siewodnia" i "Słowo" /pisma ryskie/; nader rzadko natomiast rodzinną "Lietuvę", "Rytasa", czy "Lietuvos Zinios" Spory też odłam inteligencji i nauczycielstwa wcale nie prenumeruje gazet krajowych, uważając to za luksusowy wydatek.-Nic więc dziwnego,że prasa litewska nie może dźwignąć się na należyty poziom.-
Rząd również dawnoby już winien zająć się sprawą niezbędnej pomocy dla litewskiej prasy narodowej, przedewszystkiem przez zakaz, względnie ograniczenie kolportażu zagranicznej prasy na Litwie.Krok ten uchroniłby prasę narodową przed szkodliwą konkurencją obcą.-

VI. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.-

R o z w i ą z a n i e S e j m i k u K ł a j p e d z k i e g o . N o w e w y b o r y 4 m a r c a . -

"Dzień Kowieński" N.19 z dnia 25/I.- Komunikat Elty.-

Gubernator kraju Kłajpedzkiego K.Żałkauskas w porozumieniu z Dyrektorjatem krajowym 22 stycznia rozwiązał Sejmik.Nowe wybory zostały wyznaczone 4 marca.Sejmik został rozwiązany na podstawie art.12 statutu kłajpedzkiego i § 11 ustawy wyborczej Sejmiku.Akt rozwiązania podpisał oprócz Żałkauskasa,prezes Dyrektorjatu p.Szwelnius.-

K o m u n i k a t E l t y o p o w o d a c h r o z w i ą z a n i a S e j m i k u K ł a j p e d z k i e g o . -

"Dzień Kowieński" Nr.20 z dnia 26 stycznia 1927 r.-

W sobotę 22 stycznia zostało wyznaczone posiedzenie Sejmiku Kłajpedzkiego,na którem miała być odczytana deklaracja nowoutworzonego Dyrektorjatu p.Szwelniusa.Na posiedzenie Sejmiku nie zebrała się jednak dostateczna ilość posłów i posiedzenie z powodu braku quorum nie doszło do skutku.Ponieważ brak quorum nie był rzeczą przypadkową, lecz umyślnym krokiem rozpolitykowanych partyj sejmiku w celu zbojkotowania nowego Dyrektorjatu,ten ostatni nie znalazł innego wyjścia, jak prosić Gubernatora Kraju o rozwiązanie Sejmiku i rozpisanie nowych wyborów,któreby miały rozstrzygnąć zatarg pomiędzy Sejmikiem a Dyrektorjatem.-Gubernator Kraju na mocy artykułu 12 Konwencji Kłajpedzkiej ogłosił tegoż dnia akt o rozwiązaniu Sejmiku i wyznaczył nowe wybory na d.4 marca.

Zatarg rozwiązanego Sejmiku z władzami administracyjnemi kraju rozpoczął się omal,że nie od początku jego istnienia.Pierwszy Dyrektorjat Borcherta został po pewnym czasie obalony przez Sejmik,który wyraził mu bez żadnego powodu votum nieufności.Wówczas utworzenie nowego dyrektorjatu zostało powierzone p.Falkowi,mężowi zaufania większości Sejmiku, którego jednakowoż spotkał taki sam los.Po złożeniu przez p. Falka deklaracji,Sejmik wyraził mu też na miejscu gołosłowne votum nieufności bez wskazania jakiejbądź przyczyny.Po obaleniu Dyrektorjatu p.Falka misję utworzenia nowego Dyrektorjatu powierzono p.Szwelniusowi,który uprzednio był wysuwany przez tę samą większość Sejmiku na prezesa Dykretorjatu.P.Szwelnius przed utworzeniem obecnego Dyrektorjatu próbował porozumieć się z przywódcami większości Sejmiku, ci jednakże nie zgodzili się na padnee rokowania.Dyrektorjat został utworzony i zwołane nadzwyczajne posiedzenie Sejmiku w celu wysłuchania jego deklaracji,przywódcy b.Sejmiku uchwalili Dyrektorjat ten bojkotować i zerwać posiedzenie Sejmiku przez nieprzybycie.Są wiadomości,iż wyjechali oni do Pogiegia na prywatną naradę.Tak niezwykłe zachowaniebsię większości sejmiku względem Dyrektorjatu kraju,wskazuje, iż przywódcy b.Sejmiku mają plan,którego celem jest niedopuszczenie do tego,aby w kraju zapanował ład.Z drugiej strony element wyborczy samego kraju znacznie się zmienił od ostatnich wyborów do Sejmiku.Okres opcji się zakończył,wobec czego znaczna część wyborców,która brała udział w wyborach de Sejmiku,obecnie utraciła swoje prawa polityczne, ponieważ optowała na rzecz Niemiec.Oprócz tego w samym kraju dało się zauważyć znaczne niezadowolenie z pracy Sejmiku,tak, iż niektóre grupy polityczne żądały rozwiązania sejmiku i sprawdzenia opinji w kraju drogą nowych wyborów.Wskutek takich okoliczności i wobec ostatecznej odmowy przywódców Sejmiku współpracy z Dyrektorjatem Kraju, nie pozostawało innego wyjścia,jak tylko rozwiązać Sejmik i wyznaczyć nowe wybory , które na mocy aktu Gubernatora mają się odbyć 4 marca r.b.

P.Żałkauskas o rozwiązaniu Sejmiku Kłajpedzkiego.-

Gubernator kraju kłajpedzkiego p.Załkauskas przyjął korespondenta "Elty" i udzielił odpowiedzi na postawione zapytania:

Jak należy p.Gubernatorze zapatrywać się na rozwiązanie Sejmiku.Czy opinja,iż akt rozwiązania jest odpowiedzią na zbojkotowanie nadzwyczajnego posiedzenia Sejmiku,ze strony większości,miałaby pewne uzasadnienie?

Bez wątpienia,ignorowanie przez frakcję większości zwołanego przezemnie na prośbę Dyrektorjatu nadzwyczajnego posiedzenia Sejmiku w celu wysłuchania jego deklaracyj,zawyrokowało co do niemożliwości współpracy z Sejmikiem w dotychczasowym jego składzie.Mimo to,chciałby jednakże podkreślić,iż ten krok pomienionych frakcyj jest tylko jednym i co prawda,ostatnim kwiatkiem,tej ich polityki,która przypraciwła kraj o gorączkę kryzysów bez końca.

Czy to prawda p.Gubernatorze,iż członkowie frakcji dotychczasowej większości zebrali się wieczorem przeddzień zwołania nadzwyczajnego posiedzenia i prowadzili nawet rokowania z prezesem Dyrektorjatu co do jego składu.-

Według wiadomości,które posiadamtak było istotnie. Co się tyczy układów z Prezesem Dyrektorjatu to,o ile mi jest wiadomo,niektórzy przywódcy frakcji,jeszcze w piątek,t.j. w przeddzień zwołania nadzwyczajnego posiedzenia Sejmiku,kiedy Dyrektorjat przygotowywał swą deklarację,usiłowali podjąć rokowania,co do składu utworzonego i czynnego już Dyrektorjatu.Rozumiem doskonale,iż prezes Dyrektorjatu nie mógł się z tem zgodzić.Należało o tem mówić dwa tygodnie wcześniej,podczas tworzenia Dyrektorjatu.Jednakże frakcje większości odmówiły wówczas naradzania się z p.Szwelnisem w tej kwestji.

Jak dalece p.Gubernatorze,są wiarogodne wiadomości "Morgenstimme" co do projektu tworzenia Dyrektorjatu Simonajtisa,któreby się opierało o większość składającą się z Volkspartei i socjaldemokratów ?

O tem mogę tylko powiedzieć,iż na początku ub.tygodnia członkowie tych partyj istotnie prywatnie mówili o tej kombinacji.-

Mając na uwadze p.Gubernatorze tę zaciątą i niepiękną kampanję,jaka była prowadzona przeciwko p.Simonajtisowi,kiedy on się podał do dymisji, czy nie należałoby się liczyć z tem, iż takiego rodzaju niekonsekwencja Sejmiku może wpłynąć bardzo ujemnie na autorytet przedstawicielstwa kraju w oczach szerokiej opinji?

Bez wątpienia mogłoby to wpłynąć ujemnie na autorytetS Sejmiku.Jednakże o tem wogóle możnaby było mówić poważnie jedynie na wypadek wyrażenia votum nieufności utworzonemu już i czynnemu Dyrektorjatowi i podania się jego do dymisji.-

Czem można wytłumaczyć zwołanie nadzwyczajnego posiedzenia Sejmiku?

Pogląd frakcji dotychczasowej większości na sytuację wewnętrzną był od samego początku niezbyt poważny,nie mówiąc już o tem,iż wywołały one długotrwały kryzys,nie mając do tego żadnej podstawy ani poparcia obywateli kraju.Frakcje te w sposób nieodpowiedzialny nie dopuszczały do rozwoju prawowitego ustroju.Dyrektorjat p.Falka, który był wynikiem długich rokowań, mógł wykonać zaledwie drobną część prac,przewidzianych w swej deklaracji,gdyż frakcje większości były zdecydowane nie dopuścić do tej pracy i wyraziły votum nieufności.-Kiedy misja utworzenia Dyrektorjatu została powierzona p.Szwelniusowi,frakcje większości przedewszystkiem nie zechciały prowadzić z nim

układów,a następnie nawet nie zdradziły chęci wysłuchania Deklaracji utworzonego Dyrektorjatu.Dlatego z dalszego przebiegu wypadków nie można było odnieść wrażenia,iż frakcje te umyślnie unikają nawiązania przewidzianej prawem współpracy pomiędzy Sejmikiem,jako organem ustawodawczym,a Dyrektorjatem,jako organem wykonawczym.

Ponieważ podobna sytuacja dzieje się ze szkodą dla normalnego rozwoju życia państwa,uważałem za słuszne na prośbę Dyrektorjatu zwołać na mocy 12 artykułu statutu kraju Kłajpedzkiego nadzwyczajne posiedzenie Sejmiku w celu wysłuchania deklaracji nowego Dyrektorjatu i rozstrzygnięcia kwestji zaufania.-

Kiedy zaś ta próba nie przyniosła również pomyślnych owoców z powodu obstrukcji zapoczątkowanej przez frakcje większości,wypadło mi,po naradzie z Dyrektorjatem,na podstawie art.12 statutu wziąć poduwagę ultima ratio obywateli kraju i rozwiązać Sejmik,wyznaczając nowe wybory na dzień 4 marca r.b.

Wobec tego należy sądzić p.Gubernatorze,iż dotychczasowe większość Sejmiku,idąc drogą sabotażu, sprowokowała rozwiązanie Sejmiku?

Bezwątpienia,iż rozwiązanie Sejmiku jest bezpośrednim następstwem szkodliwego dla kraju i państwa zachowania się tych partji większości.-

Lietuva" o szkolnictwie litewskiem w Kłajpedzie.-

"Lietuva" N.10 z 14/I.r.b. Artykuł p.t."Szkoły litewskie w Kłajpedzie". Streszczenie:

Ze strony ludności litewskiej w Kłajpedzie płyną ustawiczne skargi na niedostateczną ilość szkół litewskich. Z drugiej jednak strony bardzo często się zdarza,iż rodzice Litwini wysyłają swe dzieci do szkoły niemieckiej,mimo,iż w danej okolicy istnieje szkoła litewska.Wytwarzają się istne anomalje.Główną przyczyną tego jest brak nauczycieli,posiadających język litewski.Na gruncie Kłajpedzkim jest ich zaledwie 10-20.Dla obrony praw litewskich w szkołach kłajpedzkich należy przedewszystkiem zaopatrzyć te ostatnie w dostateczną liczbę znających język litewski nauczycieli.

Pozatem należy dbać o kwalifikacje naukowe takich nauczycieli.Wśród większości rodziców - Litwinów panuje przekonanie, że nauczyciel wykładający po litewsku nie zdoła dziecka nauczyć potrzebnych przedmiotów.Należy to - słuszne w pewnej mierze - przekonanie na gruncie kłajpedzkim wytępić.-

Od szybkiego i radykalnego załatwienia tej sprawy, zależy układ stosunków kulturalno-narodowych na obszarze Kłajpedy - co za tem idzie - współpracy politycznej z Kownem.-

---

VII. E M I G R A C J A.

"L i e t u v i s" o s t o s u n k u u c h o d ź t w a l i t e w s k i e g o w U.S.A. d o m e t r o p o l j i.-

"Lietuvis" N.2 z 7/I.r.b. Artvkuł p.t.:"Litwini amerykańscy a mv". Streszczenie:

W ostatnich czasach,gdv u steru władzv był jeszcze rzą
rząd p.Sleżewiczusa,stosunki pomiędzv kolonją litewską w U.S.A.
a metropolją ochłodłv.Tłumaczv się to głównie nastrojami katolic
kimi Lituanji amerykańskiej,która nie mogła pogodzić się z
mvślą o usuwaniu ze szkół metropolji godeł chrześćjańskich i
wogóle z mvślą o wrogiem stanowisku rządu socjalistvcznego
względem katolickiego kościoła.Pozatem uchodźtwo litewskie ce-
chują nastroje narodowe,przeciwne praktvkowanej przez rząd p.
Sleżewiczusa bolszewizacji i polonizacji Litwv.Miarv rozgory-
czenia uchodźców dopełnił fakt nominacji niejakiego p.Rabino-
wicza /Żvda/ na stanowisko litewskiego konsula generalnego w
U.S.A.Wszvstkie te czvnniki złożvłv się, rzecz prosta,na wiel-
kie oziębienie stosunków.Zadaniem rządu obecnego jest stan ten
naprawić.Litwini amerykańscv stanowią 1/3 całego narodu.Ich
ofiarność i patrjotvzm piękną w dziejach Litwy zapisałv kartę.
Już sam fakt przvsvłania rok rocznie 5-6 m.dol. do kraju w wyso
kim stopniu przvczvnia się do ożvwienia litewskiego rynku pienię
żnego.-Współpraca i jaknajbliższv kontakt z uchodźtwem trans-
atlantvckiem jest rzeczą jaknajbardziej wskazaną.-

S t a n o w i s k o e m i g r a c j i L i t e w s k i e j w A m e r v c e w o b e c g r u d n i o w e g o p r z e w r o t u.-

"Rvtas" N.19 z 13/I.r.b. Streszczenie:

Pismo katolickie Litwinów amerykańskich "Draugas" pisze
o wvpadkach z 17 grudnia co następuje:"Całej Litwie dokuczvło
do żvwego panowanie socjalistów.Pożełła /min.spr.wewn./,Czepin-
skas /min.ośw./,Sleżewiczius /premjer/ przekazali troskę o inte
resv państwowe Polakom,Niemcom,Rosjanom i Żvdom..Pobicie stu-
dentów /21 list.r.ub./ za śpiewanie Hymnu Narodowego,było kroplą
która puhar przepełniła.Wogóle przewrót kowieński wywołał w pra
sie Litwinów amerykańskich wielkie wrażenie.Niestety prasa ta
czerpać musiała narazie informacje od "własnvch korespondentów"
angielskich z Rvgi,to też figurują w niej takie banialuki,jak
np: "Powszechnv strajk w Kownie", "Grinius zamordowanv","Kłaj-
peda ogłosiła się państwem niepodległem", "W Kownie krwawe walki
wojska", "W Kownie klervkalnv zamach stanu", "Mobilizacja pol-
ska w Wileńszczvźnie" i t.p. Wobec takich "sensacyj" nie należy
się dziwić wrażeniu,jakie wiadomość o przewrocie za oceanem wy-
warła.Pismo Litwinów amerykańskich "Naujenos" zajęło stanowisko
wvczekujące,podejrzewając we wszvstkich tvch "informacjach" xxx
fałsz,pochodzenia polskiego.Natomiast "Darbininkas" /inne pismo
uchodźtwa litewskieg/ z punktu zaczął z "Naujenos" polemizować,
twierdząc,że jedvnie skrajni krótkowidze politvczni nie mogli
wvczuć zbliżającej się katastrofv przewrotu.W związku z przewro-
tem we wszvstkich partjach Litwinów amerykańskich rozpoczął
się silnv ferment,odbvwał się się wiec za wiecem,posypałv się
bądź słowa uznania,bądź też słowa protestu,zależnie od stanowis
ka partvjnego, rozrzucać zaczęto ulotki,broszury i kartki.

Pismo litwinów amerykańskich "Dirva" ostro potępia
protestv przeciwko autorom przewrotu, radząc w to się nie wtrą
cać,a tvlko nieść w lud oświatę.-

VIII.KOMUNIKACJA I ROBOTY PUBLICZNE.-

S t a n   k o l e j n i c t w a   l i t e w s k i e g o .-

"Lietuvis Ukis" Nr.11 /50/.- Artykuł p.t.:"Eksploatacja kolei litewskich". Streszczenie:

Sprawa reorganizacji kolejnictwa litewskiego coraz szęściej bywa na łamach prasy krajowej ~~xxxx~~ przez zainteresowane organy poruszaną.Rok rocznie koleje litewskie przynoszą f deficyt.Stan ten stał się niemal chronicznym.

Poniższe tabelki wykazują deficytowy charakter kole litewskich.-

Nazwa pozycyj dochodowych	Według sprawozd.1924 r.		Według spr.1925 r.	
	Suma	1 klm.	Suma:	1 km.
I.Szerokotorówka:				
a/doch.ogólne . .	29.521.837.	26.741.	30.625.575.	27.667.
b/wyd.eksploat. .	30.083.009.	27.249.	32.336.234.	29.290.
c/ " na nowe rob. i remont inwent.	4.808.509.	4.355.	3.422.198.	3.100.
~~II.Wąskotorówka~~				
d/ - deficyt.-	- 5.369.681.	-4.864.	-5.132.857.	-4.649.
II.Wąskotorówka.				
a/doch.ogólne . .	2.678.856.	6.333.	2.978.923.	7.042.
b/wyd.eksloat.. .	4.655.795.	11.007.	4.770.587.	11.283.
c/na nowe rob.i remont inwentarza	-	-	69.277.	164.
d/ - deficyt	-1.976.239.	-4.674.	-1.860.941.	-4.385.
III.Wszystkie koleje				
a/doch.ogólne . .	32.200.693.	21.087.	33.604.498.	22.007.
b/wyd.eksploat. .	34.738.804.	22.750.	37.106.821.	24.300.
c/roboty i remont inwentarza	4.808.509.	3.449.	3.491.475.	2.286.
d/ - deficyt. . . .	-7.346.620.	-4.812.	-6.993.798.	-4.579.

/d.c./

Nazwa pozycyj dochodowych.-	Według preliminarza na 1926 r.	
	Suma ogólna	1 km.
I. Szerokotorówka.		
a/doch.ogólne	31.484.700.	27.667.
b/wyd.eksploatacyjne. . .	30.976.325.	27.220.
c/na nowe roboty i remont	2.520.000.	2.210.
d/plus czysty zysk, m - deficyt.	-1.911.625.	-1.680.
II.Wąskotorówka:		
a/doch.ogólne	2.448.415.	5.788.
b/wyd.eksploat..	4.475.665.	10.581.
c/na roboty i remont inwent.	-	-
d/ - deficyt,	-2.027.250.	-4.793.
III.Wszystkie koleje:		
a/doch.ogólne	33.933.115.	21.738.
b/wyd.eksploat.	35.451.990.	22.711.
c/roboty i remont inwent.	2.520.000.	1.614.
d/ - deficyt	-3.038.000.	-2.587.

Tabelka powyższa wielce ujemnie świadczy o rentalności kolei litewskich.Najwyższy czas pomyśleć o sposobach zaradzenia złemu,tembardziej,że koleje zajmują poważną pozycję w budżecie państwowym /19% w 1924 r. i 16% całego budżetu w 1925/

Kwestja chronicznego deficytu zarówno szeroko,jak i też wąskotorowych kolei litewskich staje się palącą.-

"Lietuvos Žinios" Nr.253 /zeszłoroczny/. Artykuł p.t.: "Nasza gospodarka kolejowa". Streszczenie.-

Ostatnimi czasy coraz to więcej zaczęło się w prasie podawać wiadomości z zakresu prac Ministerstwa Komunikacji.Z podanych informacyj widać,że w roku 1924 Zarząd Kolei otrzymał ze skarbu państwa zgórą 47 miljonów litów,podczas, gdy w tym czasie wpłynęło do skarbu państwa tylko zgórą 32 miljony litów.Z artykułów inż.Landsberga,umieszczonych w N.6 "Lietuvos Ukisa",i następnych - wynika, że szerokotorowe koleje w roku ubiegłym dały przy eksploatacji 3 miljony litów deficytu,a wąskotorowe koło 2 miljonów litów deficytu.Razem 5 mil miljonów litów deficytu.Inne uzyskane ze skarbu państwa kwoty w sumie około 10 miljonów litów, które z powrotem nie wróciły należy przypuszczać - były wykorzystane na budownictwo.Obraz bardzo smutny.Jest on tem smutniejszy,że inż.Landsberg w artykułach zamieszczanych w "Lietuvos Ukisie" nie przewiduje na przyszłość pomyślniejszych widoków.Zupełnie jest źle z kolejami wąskotorowemi.Zarząd kolei projektuje wniesienie do Ministerstwa Skarbu propozycji poprostu zamknięcia niektórych linij wąskotorowych.Kraje inne, w pierwszy rzędzie Niemcy, w dziedzinie kolejnictwa potrafiły wyjść już z gospodarki deficytowej,a nawet prowadzą ja z dochodem.Dlaczego na Litwie jest inaczej - nie specjaliście w tej dziedzinie - trudno orzec,atoli czytając komunikaty zarządu kolei wciąż się zdaje,że motywy w nich podawane są zbyt słabe.Przedewszystkiem każdemu postronnemu rzuca się w oczy,że budownictwo wypada za drogo i jest prowadzone na zbyt szeroką skalę.-

Prace związane z budową stacji w Marjampolu kosztowały około miljona litów,a stacja Wyłkowyszkowska - pół miljona litów.Podobnie po pół miljona litów ma kosztować odbudowa stacji w Taurogach i Rakiszkach.Rozumowanie choćby najpopularniejsze doprowadzi nas do bardzo smutnych rezultatów, gdy przyjrzymy się i obliczymy ile będzie kosztowało państwo odbudowa czasowych - pozostałych po Niemcach stacyj,baraków,jeżeli rzecz ta pójdzie w tej skali co dotychczas.Wystarczy wziąć linję kolejową Szawle-Lidowiany-Lanszergen.Na linji tej niema ani jednej stacji - same tylko baraki.Stacyj około 14-tu.A gdzież są inne linje.Gdzie jest linja Telsze - Omole,na której niema ani jednego zabudowania.-Jeżeli odbudowa pójdzie w tym duchu,to istotnie finanse litewskie nie dadzą sobie rady.-

W sprawie autonomizacji kolei litewskich.-

"Lietuva" N.273 /zeszłoroczny/.Artykuł p.t.:"W sprawie autonomizacji kolei litewskich", Streszczenie:

Cały szereg państw /Niemcy,Polska,Austrja i t.d./ przeprowadziły autonomizację kolei,przez co finanse tych ostatnich znacznej uległy poprawie.Wypłata kolejowcom poborów odpowiednio do kwalifikacyj indywidualnych wpłynęła na doborowy skład personelu kolejowego.-

Litewskie Ministerstwo Komunikacji również opracowało plan reorganizacji kolejnictwa,opartej na zasadach autonomicznych. Plan ten pod wielu względami wzoruje się na ustroju kolejnictwa austrjackiego.Są jednak też poważne różnice,tak np: w Austrji sprawa budżetu kolejowego i taryf,należy do kompetencji autonomicznego komitetu,podczas gdy na Litwie budżet i taryfy kolejowe mają być zatwierdzane przez rząd.-Projekt autonomicznej kolei powstał w czerwcu r.1926.Niestety realizacja jego dotychczas nie nastąpiła.-

Nr.255 [illegible] Artykuł p.t.:

[illegible] zaczęło się w pra- [illegible] Komunika- [illegible] w roku 1924 Zarząd Kolei [illegible] 47 miljonów litów, podczas, [illegible] tylko zgóra [illegible] N.6 [illegible] koto- [illegible] 3 miljony litów [illegible] deficytu. Razem 5 [illegible] ze skarbu państwa kwoty [illegible] z powrotem nie wrócily [illegible] budownictwo. Obraz [illegible] Landsberg [illegible] z kolejami w [illegible] do kasy [illegible] w [illegible] Niżny, w dzisiejsze [illegible] deficyt, a [illegible] płacą na dzwie jest inaczej - [illegible] Kolej wciąż [illegible] Przede [illegible] budownictw[illegible] szeroki [illegible] związane z budo[illegible] Litwy, [illegible] ma kosztów [illegible] [illegible] do barku [illegible] rezultaty [illegible] będzie kosztował [illegible]

[illegible] finanse litewskie [illegible]

W sprawie autonomizacji kolei litewskich.-

"Lietuva" N.27 /szesforczny/. Artykuł p.t." W spra- autonomizacji kolei lit[illegible]ch". Przeszczenie:

[illegible] Niżny, Pa[illegible] Austrja i t.d./ pr[illegible] [illegible] przekonały [illegible] autonomizacji [illegible] jego [illegible]

P r o j e k t u t w o r z e n i a n a r o d o w e j f l o - t y h a n d l o w e j . -

"Rytas" N.270./zeszłoroczny/.- Streszczenie.-

W związku żeglarzy litewskich powstał szczególny, wszelako podstaw realności nie pozbawiony projekt założenia narodowej floty handlowej. Inicjatorami projektu są ochotnicy byli żeglarze, którym sprawa floty żywo obchodzi. Projekt ochotników polega na tem, by rząd zezwolił na sprzedaż parcel osadniczych tym z pośród nowoosiedleńców, którzy wezmą udział przy stwarzaniu floty. Pieniądze uzyskane ze sprzedaży ziemi poszłyby na kapitał zakładowy przyszłej floty i w ten sposób uzyskanoby potrzebne dla założenia floty pieniądze. Udziałowcy kapitału znaleźliby pracę przy eksploatacji floty, a z chwilą, gdy ta ostatnia zacznie przynosić dochód, udziały będą mogły być zwrócone. Ochotników nie korzystających ze swych parcel i chcących sprzedawać je jest dużo -- zarówno wśród szeregowych, jak wśród oficerstwa. Kupcy na ziemię równieżby się znaleźli, zwłaszcza wśród powracających z Ameryki.-

M e m o r a n d u m L i t e w s k i e j L i g i M o r s - k i e j z ł o ż o n e n o w e m u r z ą d o w i . -

"Lietuva" N.2. Streszczenie:

I.

Jeżeli się chce mówić o flocie litewskiej, to nie dość jest powiedzieć, że takowa dotychczas nie istnieje, ale że wogóle nawet starań ku jej założeniu Litwa dotąd nie poczyniła. Oczywiście państwo litewskie cierpi na tem i brak floty kosztuje je bardzo dużo.- Np: w r.1924 za przewiezienia jednego węgla z Anglji zapłacono 17.5 tysięcy funtów sztrl. t.zn. około 900 tysięcy litów. W r.1925 w myśl danych portu Kłajpedzkiego na przywiezienie i wywiezienie towarów rządowych i prywatnych zapłacono 14.500.000 lt. co stanowi 5% budżetu litewskiego. Tak się rzecz ma dziś, gdy Litwa jeszcze w małym stopniu korzysta z dróg wodnych. Z chwilą jednak, gdy stosunki zmienia się na lepsze i Litwa zacznie w większym stopniu korzystać z transportu morskiego, wówczas sumy, wypłacane za fracht obcokrajowcom wzrosną jeszcze bardziej, a nieposiadanie własnej floty handlowej jeszcze wybitniej zaznaczy się w krajowym bilansie handlowym i całym budżecie.-. Zawarcie traktatu handlowego z ZSSR wpłynie na wzmożenie ruchu w porcie Kłajpedzkim.-Prócz tego trzeba sobie zdawać sprawę, że w miarę przychodzenia do normy stosunków powojennych obrót handlowych pomiędzy poszczególnemi państwami niewątpliwie wzrośnie. Zwłaszcza pewnem to się wydaje w odniesieniu do portu kłajpedzkiego, który przed wojną światową był wprawdzie w obrotach handlowych zaniedbywany na korzyść Królewca i Libawy, obecnie jednak wobec przyłączenia go do jego naturalnego hinterlandu /Litwy/ rolę swą powinien odegrać. Dziś na Litwie już nikt nie wątpi w potrzebę istnienia własnej floty handlowej, ale sprawa ta wciąż stoi na martwym punkcie.. Najbardziej dla warunków Litwy odpowiedniemi będą statki o pojemności 600 - 2,000 tonn.-

II.

Litwa w swoim czasie odzyskała Kłajpedę. Atoli niewystarczającą rzeczą jest port ten posiadać - trzeba potrafić utrzymać go na przyszłość. Żeby się dało tego dokonać, trzeba przygotować odpowiednich do tego ludzi, trzeba ~~potrzeba~~ posiadać specjalistów. A zatem wysuwa się na porządek dzienny sprawa szkoły morskiej. Obecnie przy wyższej szkole litewskiej technicznej istnieje dwuletni teoretyczny kurs morski, 16-tu słuchaczy tego kursu wysłano obecnie na praktykę morską na statki

---

Projekt utworzenia litewskiej floty handlowej.-

"Vytis" N.370 /częściowo/.- Streszczenie.-

W związku z żeglarz... [illegible] ... realności ... handlowej ... [illegible] ... Pierwiądze ... składowy ... [illegible]

Memorandum Litewskiej Ligi Morskiej w sprawie ... [illegible]

"Lietuva" N.2. Streszczenie:

I.

Jeżeli się chce mówić o flocie litewskiej, to ... jest ... , ale że ... Od wieków ... [illegible] ... z Anglii ... 900 ... zapłacono 14.500.000 ... się rzeczom ... zmienia się na ... [illegible]

II.

Litwa ... [illegible]

finlandzkie.Okazuje się jednak,że kształcenie praktyczne na statkach obcych w małym zaledwie stopniu odpowiada swemu zadaniu.Pozatem Litwa nie posiada mechaników morskich.W ten sposób można powiedzieć,że problem szkoły morskiej na Litwie pozostaje nierozwiązany.Dla obsługi istniejących w porcie kłajpedzkim statków rządowych trzeba: 34 kapitanów z pomocnikami i 17 lotzmannów.Dla statków zaś prywatnych 33 kapitanów i 29 mechaników z pomocnikami,razem 147 osób wykwalifikowanych marynarzy.Obecnie służbę tę sprawują byli marynarze floty rosyjskiej i niemieckiej: ludzie ci niebawem przejdą w stan spoczynku.Chociażby więc ten wzgląd powinien poważnie zastanowić odnośne czynniki.Czyż dojść ma do tego,że Litwa będzie zmuszona sprowadzać na te stanowiska obcokrajowców? Takie postawienie sprawy o tyle jest niebezpieczne,że tą drogą Litwa może się otoczyć zastępem pracowników wrogo do państwowości litewskiej usposobionych,którzy w chwili krytycznej mogą się okazać niebezpiecznymi.Jeżeli Litwa nie zwiąże się organicznie z morzem,utracić może łatwo ten - tak cenny do niego dostęp z trudem wywalczany.-

Memorandum zostało podpisane przez Zarząd Kowieńskiego Oddziału Litewskiej Ligi Morskiej.-

Nagewiczius,Daukantas,Szujpis,Płatakis,Kuzinas,Michalewiczius,Jurskis - oraz przez członków oddziału kłajpedzkiego : Radke, Berwiny,Marx Stulpinas.-

W sprawie budowy portu przy ujściu rzeki Swiętej.-

"Lietuva" Nr.270. /zeszłoroczny/. Artykuł p.t.:"Budowa portu przy rzece Swiętej". Streszczenie:

Już w dalekiej przeszłości istniały porty w Połądze i przy ujściu rzeki Swiętej zbudowane z inicjatywy w.książąt litewskich, dla ochrony handlu krajowego przed Krzyżakami i Mieczowcami.Pod koniec XVII wieku port przy rzece Swiętej został przez Szwedów zasypany,wkrótce potem odbudowano go z powrotem.

Po utracie niepodległości litewskiej port całkiem upadł.Po odzyskaniu zaś niepodległości myśl o odbudowaniu portu zaczęła kiełkować.W związku z tem rząd litewski podczas wyznaczenia granicy litewsko-łotewskiej postarał się, aby ujście rz.Swiętej zostało przyznane Litwie.Postanowiono następnie odbudować port rybacki.Warunki hydrograficzne doskonale na ten cel się nadawały.-

W 1923 r. rząd asygnował na prace wstępne 500 tys. litów, w 1925 r. wydatki wyniosły 2.721.020 lit. 80 cent.- Obecnie port rybacki przy ujściu rzeki Swiętej można uważać niemal za ukończony,i ma przed sobą znaczne widoki rozwoju,obsługując liczbe rodziny rybackie.-

Wartość ryby wyłowionych w pobliżu portu waha się od 1/2 do 1 miljona litów rocznie.Minimalny / 5% / podatek od tej sumy, pozwoli na pokrycie wydatków,związanych z utrzymanie portu / 75.tysięcy litów rocznie/.-

Należałoby jeszcze zakończyć pewne prace,jak wzmocnienie wybrzeża, i t.p. Wydatki wyniosą około 700 tysięcy litów.-

---

X. KRONIKA. a/Zagraniczna.-

Autor koncepcji zamiany korytarza gdańskiego na Litwę i Kłajpedę.- Komunistyczna "Rote Fahne" w dłuższym artykule, poświęconym stosunkom polsko-litewsko-niemieckim, stwierdza z naciskiem, iż cały projekt zamiany korytarza gdańskiego na Litwę i Kłajpedę, jest polityczną kombinacją ministra Stresemanna, który jednak w zręczny sposób podsuwa zależnym od niego pismom autorstwo tego projektu angielskim czynnikom dyplomatycznym. Rządowe koła niemieckie wyrażają niezadowolenie z tego projektu, gdyż rzekomo nie odpowiada on dążeniom wszechniemieckim.-

b/ Kronika polityczna.-

Drugi, niedoszły zamach w Kownie.- Jak donosi prasa ryska, bezład na Litwie zapoczątkowany przez ostatni putch grudniowy, nie ustaje. Całe społeczeństwo wysoce zaniepokojone jest sytuacją, która w każdej chwili grozi nowemi komplikacjami, wybuchem nowej rewolucji. Zwłaszcza sytuacja Polaków jest groźna, z przyxxx czyn aż nadto wiadomych. Wiadomości o prawdziwej sytuacji na Litwie docierają poza granice z wielką trudnością gdyż prześladowania, darakońska cenzura prasy i t.d. szpiegowanie na każdym kroku nie pozwala na rozpowszechnianie wieści, o których mieszkańcy Kowna zaledwie sobie na ucho ośmielają się szeptać. Jak wiadomo aresztowano ostatnio w Kownie członków redakcji "faszystowskiej" gazety, na czele której stał osławiony Grogalunas-Głowaykis. Wszelkie oświetlenia tego faktu cenzura skreśliła. Pisma ryskie donoszą o wielkim nowym spisku, który miał wtrącić Litwę w stan wojny domowej. Sensacyjne te szczegóły dotyczą jakoby tajnej organizacji monarchistycznej. Jak się okazało zamach był przygotowany na wielką skalę. Wyznaczony był na 17/Grudnia t.j. na datę kiedy dokonano zamachu w grudniu. Na czele spisku stał dowódca szaulisów Klimajtis, major Tomkus i "bohater" przewrotu poprzedniego pułk. Grigalunas-Głowackis. Dwaj pierwsi zostali aresztowani, zaś trzeciemu udało się zbiec. Według znalezionych podczas rewizji dokumentów, cały zamach popierany był materjalnie przez niemieckie organizacje monarchistyczne. Prócz tego, podczas rewizji w mieszkaniu Tomkusa, znaleziono pół miljona litów w walucie zagranicznej i szczegółowo opracowany plan zamachu. Plan ten przewidywał, iż w nocy na 17 stycznia wybuchnąć ma powstanie 1 pułku huzarów po dowództwem Klimajtisa. Zbuntowane oddziały wojska, na czele z organizatorami zamachu, aresztować miały prezydenta państwa, wszystkich ministrów, wodza armji Żukowskiego, szefa sztabu generalnego Daukantasa, szereg niższych oficerów sztabu i leaderów poszczególnych grup politycznych. Oczywiście - miały być zaraz zajęte gmachy państwowe i banki. Bogaci wszyscy mieli być obłożeni kontrybucją, która wynosić miała wedle obliczeń 5.000.000 litów. Po opanowaniu sytuacji ogłoszona być miała dyktatura wojenna. Na dyktatora upatrzono Grigalunasa-Głowackiego, xxx który ze swej strony władzę miał oddać w ręce króla. Jednakże kandydat na tron litewskie nie był przewidziany.-

Zatarg o trupy w prosektorjum uniwersytetu litewskiego.- Dnia 20 stycznia w auli fakultetu medycznego odbyło się przy udziale przedstawiciela Rady Fakultetu prof. J. Zylinskisa zebranie studentów nie Żydów ze wszystkich kursów wydziałów medycznego i odontologicznego, które powzięło następującą uchwałę: Ze względu na to, iż: 1/studenci Żydzi, którzy na fakultecie medycznym stanowią dość znaczny procent, a na niektórych kursach absolutną większość nie dostarczali i niedostarczają dotychczas trupów swej narodowości, korzystając w ten sposób ze szczególnego przywileju korzystania przy robotach praktycznych jedynie z trupów nieżydowskich. 2/studenci Żydzi poniewierają trupy naszych braci, uwłaczając tem w bolesny sposób całemu nieżydowskiemu społeczeństwu; 3/specjalne przywileje dla studentów Żydów nietylko - nie są zjawiskiem normalnem, lecz rzeczą w żaden sposób niedopuszczalną w życiu Uniwersytetu. Zebranie jednogłośnie uchwaliło żądać, aby Żydzi dostarczali oficjalnie do Instytutu Anatomicznego tyle trupów swej narodowości, ile im potrzeba do robót praktycznych samym studentom Żydom, oraz, aby, dopóki tego niewypełnią, nie byli dopuszczani od dnia powzięcia tej uchwały do robót praktycznych nad trupami. Studenci nieżydzi są zdecydowani wprowadzić bezwarunkowo tę uchwałę w życie. Rezolucja niniejsza została wysłana do Senatu Uniwersytetu, dziekana fakultetu medycznego, rządu i ma być podana we wszystkich pismach.-

Dnia 25 stycznia r.b. znów przyszło do zajść w teatrze anatomicznym Uniwersytetu.Grupa studentów chrześcijan zebrała się w południe przed gmachem pracowni i nie puszczała do niej Żydów.Prof.Zylinskis wykładający w pracowni udał się na posiedzenie Senatu.Przez cały czas zajścia przed gmachem teatru anatomicznego tłoczył się tłum studentów i przechodni.-

c/ Kronika kościelna.-

Z g o n A r c y b i s k u p a M a t u l e w i c z a . - Dnia 27 stycznia o godz.3 m.45 w nocy w wieku lat 56 zmarł ks.Jerzy Matulewicz,wizytator Stolicy Apostolskiej w Litwie, Arcybiskup tytularny adulitański,doktór św.Teologji,generalny przełożony kongregacji OO. Marjanów,były Biskup Wileński.-

d/ Kronika Gospodarcza.-

W y k o n a n i e r e f o r m y r o l n e j w 1926 r. - Zarząd reformy rolnej podaje do wiadomości,iż w r.1926 rozparcelowano 576 majątków,co stanowi 98.916 ha.Obszar ten podzielono obecnie na 9032 działki.W związku z parcelacją dworów oraz likwidacją serwitutów i wspólnych pastwisk uporządkowano 119 jednostek ziemi,które stanowią 3.043 ha.W tym samym roku załatwiono w sprawie kolonizacji wsi 245 spraw,które objąły 94.986 ha.Utworzono na nich 8.285 działek Uporządkowano 356 jednostek ziemi utworzonych wskutek likwidacji serwitutów i wspólnych pastwisk na obszarze 4681 ha.Ogółem obszar rozparcelowanych dworów i wsi,podzielonych na kolonje,wynosi w 1926 r. 174.902 ha.Na obszarze tym ustworzono 17.318 działek i załatwiono 475 spraw związanych z likwidacją serwitutów i wspólnych pastwisk, które stanowią 7.724 ha.-

W y w ó z w i ę k s z y c h p a r t y j z b o ż a t r a n z y t o w e g o . - Według informacyj związku kooperatyw rolnych, zostały sprzedane zagranicą większe partje zboża tranzytowego,które się znajdują w litewskich elewatorach.Zboże to jest wywożone do Niemiec i Łotwy. /Elta/.-

e/ Kronika Kłajpedzka.-

O d e z w a d o l u d n o ś c i k r a j u K ł a j p e d z k i e g o . - Gubernator Kraju Kłajpedzkiego Żałkauskas i prezes Dyrektorjatu Krajowego wydali następującą odezwę do mieszkańców kraju Kłajpedzkiego:"Sejmik krajowy został rozwiązany,ponieważ nie było możności współpracować z nim dla osiągnięcia dobrobytu i postępu kraju.-Nowe wybory do Sejmiku zostały wyznaczone na dzień 4 marca b.r.W imieniu rządu zawiadamiam mieszkańców kraju Kłajpedzkiego,iż rząd jest zdecydowany,jak dotąd,tak i na przyszłość,szanować i bronić praw autonomicznych kraju oraz jego interesów.Mam nadzieję,iż mieszkańcy kraju,którzy już nieraz wykazali swój rozsądek,wywiążą się należycie i z całą powagą z obowiązków,jakie ich oczekują w związku z nowemi wyborami do Sejmiku.Ekonomiczna i polityczna sytuacja wymaga,aby mieszkańcy wybrali do nowego Sejmiku takich posłów,którzy jako obywatele całego państwa,byliby zdecydowani zachowywać prawa kr kraju Kłajpedzkiego i pracując chętnie i sumiennie z rządem centralnym bronili jego interesów.-Życzę,aby praca nowego Sejmiku przyniosła korzyść dla kraju kłajpedzkiego i całego państwa". /Elta/.-

G r o ź n e p r z e s i l e n i e g o s p o d a r c z e w k r a j u K ł a j p e d z k i m . - Nowy Prezydenta Izby Handlowej w kraju kłajpedzkim konsul Jahn,obejmując swe urzędowanie,wystąpił z przemówieniem-w którem zaznaczył,iż programem Izby Handlowej powinna być praca i tylko praca.Powszechnie wiadomo,iż kraj Kłajpedzki znalazł się w sytuacji ciężkiego przesilenia gospodarczego.Wielce wymowne są liczby,które podaje sprawozdanie o stanie firm handlowych Z 1273 firm,które zarejestrowane były w początku r.1926,istotnie czynne są jednie 771.-

X.S. [illegible] Biuletyn Kowieński Nr.56./VII/1/.

Dnia 25 stycznia [illegible] w teatrze [illegible] Uniwersytet[illegible] grupa studentów [illegible] zmachem pracowni i nie dopuszczała do nich Żydów. Prof. Żylińskis wykła[illegible] pracowni [illegible] udać się na [illegible] [illegible] całym teatrem [illegible]

Zgon Arcybiskupa Matulewicza. – Dnia 27 stycznia o godz. 3 m.45 w nocy w wieku lat 56 zmarł ks. Jerzy Matulewicz, wizytator Stolicy Apostolskiej w Litwie, Arcybiskup tytularny adulitański, doktór św. Teologji, generalny przełożony Kongregacji Marjanów, były Biskup Wileński. [illegible]

Wykonanie reformy rolnej w 1925 r. – Zarząd reformy rolnej podaje do wiadomości, iż w r. 1925 rozparcelowano 576 majątków, co stanowi 98.915 ha. [illegible] na 9932 działki. W związku z parcelacją dworów oraz likwidacją serwitutów i wspólnych pastwisk [illegible] 419 jednostek [illegible] stanowią 3.045 ha. W tym samym [illegible] w sprawie kolonizacji [illegible] 245 spraw, które objęły [illegible] Uporządkowano 336 jednostek [illegible] wskutek likwidacji serwitutów i wspólnych pastwisk [illegible] 4061 ha. [illegible] parcelowanych dworów [illegible] na kolonje [illegible] 1925 [illegible] 174.902 ha. Na obszarze tym utworzono 17.318 działek [illegible] 475 spraw związanych z likwidacją serwitutów i wspólnych pastwisk, które stanowią 7.724 ha.

Wywóz [illegible] – Według informacji związku kooperatyw rolnych, zostały sprzedane zagranicę wielkie partje zboża [illegible] które się znajdują w litewskich elewatorach. Zboże to jest wywożone do Niemiec i Łotwy. /Dz. Kr./ -

Odezwa do ludności Kraju Kłajpedzkiego. – Gubernator Kraju Kłajpedzkiego Żalkauskas i prezes Dyrektorjatu Krajowego wydali następującą odezwę do mieszkańców Kraju Kłajpedzkiego: "Sejmik krajowy został rozwiązany, ponieważ nie było można współpracować z nim dla osiągnięcia dobrobytu i postępu Kraju. Nowe wybory do Sejmiku zostały wyznaczone na dzień 4 marca b.r. W interesie [illegible] Kraju Kłajpedzkiego [illegible] rząd jest zdecydowany, jak dotąd, tak i na przyszłość [illegible] praw autonomicznych kraju oraz jego interesów [illegible] mieszkańców [illegible] się należycie [illegible] z nowemi wyborami do Sejmiku [illegible] [illegible] obywatele [illegible] Kraju Kłajpedzkiego [illegible] dla [illegible]

[illegible] Kraju Kłajpedzkim. – [illegible] w kraju Kłajpedzkim [illegible] z przemówieniem w którym zaznaczył, iż programem [illegible] powinna być praca i tylko praca. [illegible] [illegible] wymowne są liczby [illegible] Z 1275 firm, które [illegible] [illegible] jedynie 771.-

---

W kłajpedzkiej Izbie Handlowej.- Dnia 20 stycznia b.r. odbyło się posiedzenie Izby Handlowej w Kłajpedzie.Prezes Izby p.Kraus zawiadomił na wstępie o swem ustąpieniu z Izby.Nowym prezesem został obrany 20 głosami przy 4 wstrzymujących się p.Jahn.W przemowie swej p.Jahn przedstawił zadania Izby Handlowej co do osiągnięcia wzajemnego porozumienia pomiędzy Kłajpedą a Kownem w kwestiach ekonomicznych.- /Dz.Kow./.

f/ Kronika polska.-

Fałsze "Rzeczypospolitej".- W warszawskiej Rzeczypospolitej" w numerze z dnia 21 stycznia ukazała się notatka p.t.:"Tajemniczy wysłannik rządu litewskiego".Powiedziano tam m.in. że w końcu ubiegłego tygodnia,celem przygotowania gruntu do rozpoczęcia pertraktacy polsko-litewskich bawił w Warszawie,jako wysłanik rządu litewskiego,p.Janczewski,były burmistrz Kowna,aresztowany w swoim czasie przez rząd poprzedni i że miał on być przyjęty przez premjera Piłsudskiego,wicepremjera Bartla i ministra Zaleskiego.O ile chodzi tu o p.K.Janczewskiego,b.Prezesa Kowieńskiej Rady Miejskiej,to jesteśmy przez niego upoważnieni oświadczyć,że powyższe wiadomości są całkowicie zmyślone.P.Janczewski dla "przygotowania gruntu do rozpoczęcia partraktacji polsko-litewskich" ani z ramienia rządu litewskiego,ani z ramienia czyjego innego upoważniony nie był, żadnych układów w tym kierunku nie prowadził i w ub. tygodniu wogóle nawet nie wyjeżdżał poza obręb państwa litewskiego.- /Dz.Kow./

Zgon ś.p. ks. prałata Franciszka Pacewicza.- Dnia 25 stycznia o godz.10 rano w wieku lat 64 zmarł ks.prałat Franciszek Pacewicz,długoletni prezes Polskiego R.-K Towarzystwa Dobroczynności w Kownie, b.prezes T-wa Szerzenia Oświaty Wśród Polaków w Kownie,b.Prezes Stowarzyszenia"Opieki Matki Boskiej"

------------ooo § ooo------------